

**Житомирський державний університет імені І. Франка
Навчально-науковий інститут філології та журналістики
Кафедра теорії та історії світової літератури**

ПОЛІЛОГ

№ 2

**Науково-публіцистичний
студентсько-викладацький збірник**

Засновано у 2013 р.

**Житомир
2014**

УДК 82–92 : 82.09

Головний редактор

Володимир Єршов, доктор філологічних наук

Відповідальний секретар

Ольга Коржовська, кандидат філологічних наук

Редакційна колегія:

Галина Бондаренко, кандидат філологічних наук

Галина Соболевська, кандидат філологічних наук

Наталія Астрахан, кандидат філологічних наук

Тетяна Недашківська, кандидат філологічних наук

Олена Юрчук, кандидат філологічних наук

Вікторія Білявська, асистент

Юліана Кацемба, асистент

Верстка, технічне редагування

Жанна Ганько

Затверджено на засіданні
кафедри теорії та історії світової літератури
(протокол № 9 від 15 травня 2014 р.)

Державна реєстраційна служба України. Свідцтво про державну
реєстрацію друкованого засобу масової інформації:
Серія ЖТ № 184/561-Р від 04.04.2013 р.

ISSN 2311-1844

Адреса редколегії:

Житомирський державний університет імені Івана Франка.
10008. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 40, корп. 4, ауд 503.
e-mail кафедри: zar.liter@gmail.com

© «Полілог», 2014.

ISSN 2311-1844

З М І С Т

ЕЙДОС ЛІТЕРАТУРНОГО ТЕКСТУ

Вікторія БІЛЯВСЬКА

ОБРАЗ РУІН В «МЕМУАРАХ ІЗ
ЖИТТЯ» ЄВИ ФЕЛІНСЬКОЇ 5

Юліана КАЦЕМБА

МОТИВ ПОГЛЯДУ ЯК СКЛАДОВА
АВТОХАРАКТЕРИСТИКИ ГЕРОЇВ У
«ЧОРНІЙ РАДІ» П. КУЛІША ТА
«СПОГАДАХ...» Г. ЖЕВУСЬКОГО 9

Ольга КОРЖОВСЬКА

КОНЦЕПЦІЯ АВТОРСТВА У
ЛІТЕРАТУРНИХ ПАМ'ЯТКАХ
КИЇВСЬКОЇ РУСІ 13

Анастасія ЦЕРКОВНА

ДИХОТОМІЯ МІСТА ТА СЕЛА У
ЗОБРАЖЕННІ УКРАЇНСЬКИХ
ЕТНІЧНИХ ЗЕМЕЛЬ У
«ЩОДЕННИКУ» Д. Т. ДЖЕЙМСА 17

Олена ЮРЧУК

УКРАЇНСЬКЕ ЯК ЕКЗОТИЧНЕ 21

Анна ВЕСЕЛЬСКАЯ

ОДИНОЧЕСТВО КАК ОДИН ИЗ
ВЕДУЩИХ МОТИВОВ ЛИРИКИ
М. Ю. ЛЕРМОНТОВА 25

Марина ВОДОТИЕЦ

ПОЛИСЕМАНТИЧНОСТЬ
СИМВОЛИКИ НАЗВАНИЯ РОМАНА
СТЕНДАЛЯ «КРАСНОЕ И ЧЕРНОЕ» 29

Олена ГОРЯЧКО

ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ
«ЩОДЕННИКА В 3-Х ТОМАХ»
ВІТОЛЬДА ГОМБРОВИЧА 32

Светлана ГРИЦИК

ОСОБЕННОСТИ КОНФЛИКТА В
«МАЛЕНЬКИХ ТРАГЕДИЯХ»
А. С. ПУШКИНА 36

Марія ДЕРКАЧ

ХУДОЖНЯ СПЕЦИФІКА
УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДІВ
ТРАГЕДІЇ «ГАМЛЕТ» В. ШЕКСПІРА 40

Ганна КАРТАШОВА

ПОВІСТЬ ХЕМІНГВЕЯ «СТАРИЙ І
МОРЕ» ЯК ФІЛОСОФСЬКИЙ ТВІР 43

Аліна КОНСЕВИЧ

АВТОРСЬКІ ІНТЕНЦІЇ У
«СЛОВІ ПРО ЗАКОН І БЛАГОДАТЬ»
ІЛАРІОНА КИЇВСЬКОГО 46

Нина КУЛЕША

ЭПИЧЕСКАЯ ПРИРОДА КОНФЛИКТА В
ДРАМЕ А.Н. ОСТРОВСКОГО «ГРОЗА» . 49

Владислав МЕЛЬНИЙЧУК

РОЛЬ ХРИСТИАНСТВА
У ЖИТТІ ТА ТВОРЧОСТІ
МИХАЙЛА БУЛГАКОВА 52

Руслана МІНЕНКО

ПСИХОБІОГРАФІЧНИЙ РОМАН
«ТРОЯНДА РИТУАЛЬНОГО БОЛЮ»
С. ПРОЦЮКА: ІСТОРІЯ МАЛЕНЬКОГО
БІЛОГО ХЛОПЧИКА 55

Оксана НАУМЕНКО

ИСТОРИЯ СОЗДАНИЯ РОМАНОВ
«АННА КАРЕНИНА» И «ГОСПОЖА
БОВАРИ»; ЭСТЕТИЧЕСКИЕ ВЗГЛЯДЫ
ПИСАТЕЛЕЙ 59

Анастасія ПЕЦЫК

«ДАМА С СОБАЧКОЙ»: ЧЕХОВСКИЕ
ДОН ЖУАНЫ 63

Ірена РОМАНУХА

ГЁТЕ И МАСОНСТВО 66

Александра САНДАЛЮК

АЛЕКСАНДР БЛОК, КАК ПАТТЕРН И
ИДЕАЛ В ТВОРЧЕСТВЕ ИГОРЯ
ЖИВАГИНА 70

Алина СЕМЕНЮК

ТЕМА ЛЮБВИ И ТВОРЧЕСТВА В
РОМАНЕ М. А. БУЛГАКОВА
«МАСТЕР И МАРГАРИТА» 74

МОВОЗНАВЧІ

ОБРІЇ

Дар'я Мельничук

РЕЧЕВОЕ МАНИПУЛІВАННЯ:
УПАКОВОЧНИЙ ДИСКУРС 77

Татьяна НИКИШОВА

СРЕДСТВА ВИРАЖЕННЯ ОЦЕНКИ
В РУССКОЯЗЫЧНОЙ ПРОЗЕ
Т. Г. ШЕВЧЕНКО 81

Світлана САМІЙЛИК

ЗІСТАВЛЕННЯ АСОЦІАТИВНИХ
ПОЛІВ УКРАЇНСЬКИХ ТА
АНГЛІЙСЬКИХ ЛЕКСЕМ НА
ПОЗНАЧЕННЯ ОСВІТНІХ ПОНЯТЬ ... 85

Анна ТАРАСЮК

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧЕСКИЕ
ПАРАЛЛЕЛИ НАЗВАНІЙ РАСТЕНИЙ
В РУССКОМ И АНГЛИЙСКОМ
ЯЗЫКАХ 89

Наталія ЯКИМЕЦЬ

СЛОЖНОСТЬ И
НЕОДНОЗНАЧНОСТЬ ЯВЛЕНИЯ
«КОННОТАЦИЯ» 93

СОБОР МУЗ:

ПОЕТИЧНА СТОРІНКА

<i>Олександр ВИШНІВСЬКИЙ</i>	97
<i>Ірина БАБАЯН</i>	98
<i>Ольга ГАВРИЛОВА</i>	99
<i>Юліана КАЦЕМБА</i>	100
<i>Олена КОВАЛЬЧУК</i>	102
<i>Дар'янна КРУТОГОЛОВА</i>	103
<i>Ірина КУХАРЕЦЬ</i>	104
<i>Ілона ЛОГУНОВА</i>	105
<i>Лілія МАСАН</i>	106
<i>Ксенія МУЗИЧЕНКО</i>	107
<i>Альона НОВАКІВСЬКА</i>	108
<i>Кристіна ПОЛІЩУК</i>	109
<i>Оксана ПОЙДА</i>	110
<i>Яна РИБАНЮК</i>	111
<i>Лариса САВЧУК</i>	112

<i>Наталія СЕМЕНЧУК</i>	113
<i>Віра СМОЛЯР</i>	114
<i>Яна СТАВСЬКА</i>	115
<i>Марина СУПРУНЕНКО</i>	116
<i>Тетяна ТИЩУК</i>	117
<i>Володимир ЦЬОПИЧ</i>	118
<i>Тарас ЧУМАК</i>	119
<i>Марія ШОМКО</i>	120
<i>Надія ШАНЮК</i>	121
<i>Леся ЯНЧЕВСЬКА</i>	122

VPowerH

Володимир ШИНКАРУК

МИКОЛА КАВЕЦЬКИЙ:
«Я прийшов із світанків» 123

Микола КАВЕЦЬКИЙ

Поезії 126

Марія САМОЛЮК

МОЛОДЫЕ, ПЕРСПЕКТИВНЫЕ И
НЕМНОГО НАИВНЫЕ...
ПРОФИЛЬ И АНФАС 15 ГРУППЫ 128

Юліана КАЦЕМБА

ВІКТОРІЯ БІЛЯВСЬКА:
НА КАФЕДРІ ТА ПОЗА НЕЮ 132

ЮВІЛЕЇ

<i>Галина Іванівна СОБОЛЕВСЬКА</i>	137
<i>Антон Михайлович ЛІСОВСЬКИЙ</i> ...	138
<i>Петро Васильович БІЛОУС</i>	139
<i>Людмила Петрівна ПІДЛУЖНА</i>	140
<i>Семен Іларіонович ЛОСЄВ</i>	141
<i>Яків Феліксович РИВКІС</i>	142
<i>Павло Карпович СЕРБІН</i>	143

ХРОНІКА КАФЕДРИ

теорії та історії світової літератури ІФЖ
ЖДУ ім. І. Франка 2013 – 2014 н. р. 144

РОЛЬ ХРИСТИЯНСТВА У ЖИТТІ ТА ТВОРЧОСТІ М. БУЛГАКОВА

Статтю присвячено питанням формування світогляду М. Булгакова, творця відомого роману «Майстер та Маргарита». На основі аналізу життя та творчості висвітлюються проблеми християнства, релігії, духовних пошуків та надбань письменника.

Михайло Булгаков – відомий письменник, драматург, діяч культурного та політичного життя першої половини ХХ століття. Письменник не належав до класиків російської літератури і, на думку дослідників, він навіть багато в чому їм поступався. Проте пройшло два десятиліття, і, по волі читацької більшості, письменник вийшов з цього ряду і став в ряд інший – старших богатирів російської літератури: Тургенєва, Толстого, Чехова – і, ймовірно, назавжди залишиться в ньому. Тут його законне місце [3, с. 1]. На сучасному етапі вивчення творчості Булгакова ми бачимо в ньому класика літератури.

Значимість творів митця доводить і те, що ними займається велика кількість дослідників. Серед них: А. Барков, І. Галинская, А. Зеркалов, В. Лакшин, Б. Соколов, П. Чекалов, М. Чудакова, Л. Яновская. Попри велику кількість досліджень, не достатньо дослідженим є питання впливу християнства на творця відомого роману «Майстер та Маргарита». При огляді творчої спадщини письменника перед нами постає питання про те, чи був автор віруючою людиною чи ні, оскільки до тем диявола автор звертається досить часто, особливо в кінці 20-х років. Дослідженням цієї проблеми займалися Андрій Кураєв, Альфред Барков, Лідія Яновська.

Вплив християнства на особистість простежується ще з дитинства, а саме з оточення дитини, її батьків та рідних. У випадку Михайла Булгакова це оточення є високодуховним та моральним. «Ми були дзвонові (колокольные) дворяни, – згадувала сестра письменника Надія Афанасіївна Земська, – обидва діда – священики; у одного було дев'ять дітей, у другого – десять» [5, с. 8]. Дід «зі сторони матері, Михайло Васильович Покровський, син дядя, був протоієреєм, настоятелем собору в місті Карачеві Орловської губернії» [5, с. 8]. Ця висока духовність є результатом не тільки високої освіченості, але й генетичною складовою.

Подібним чином успадковується цей «ген клерикальності» й у родині Афанасія Івановича Булгакова – батька Михайла. Батько

© Мельнійчук В.

Афанасія «Іван Аврамович Булгаков, був багато років сільським священиком, а до часу народження онука Михайла – священником Сергіївської цвинтарної церкви в Орлі [5, с. 8].

Будь-яке вірування – це лише пошук людства. Адже людина за своєю природою слабка, і тому вона шукала й шукає виходу, спасіння у духовному, внутрішньому, яке знаходить відображення у зовнішніх діях: поклоніннях, молитвах, прославляннях богів. Автор «закатного» роману не покидає цих пошуків і в житті з третьою дружиною, на що вказують присвячені їй слова: «Ты совершаешь со мной мой последний полет» [2, с. 18].

Саме в цей «останній політ» М. Булгаков створює чи не основну працю свого життя – роман «Майстер і Маргарита». Російська література першої половини ХХ століття, як правило, не зверталась до подібних тем – це література соцреалізму. Письменство постає перед нами суцільним нерізномітним образом. Закономірним є змалювання майстра в романі. Думка про те, що майстер лишається без імені або ж не відкриває свого імені, є теж важливою. Ім'я «майстер» Булгаков вживає не випадково. При такій великій кількості письменників (якщо згадати МАССОЛІТ, який очолює Берліоз), він один серед них згадується майстром у прямому значенні цього слова. Між майстром, який змалював Понтія Пілата та Іешуа Га-Ноцрі, і Булгаковим, який створив у цьому романі образ диявола, є паралель. Так як і роман Майстра, роман Булгакова в будь-якому випадку викликав би хвилю ажіотажу. Поява ж диявола у першій сцені роману була найменш очікуваною для літератури в 1928 р. [5, с. 387]. М. Булгаков задумав свій найкращий твір як роман про диявола. Звернення до даної теми не є випадковим, бо батько письменника, Опанас Іванович Булгаков, був професором богослов'я та істориком. Перед смертю він встиг розповісти своєму синові про свої думки, а, можливо, й сумніви [2, с. 156].

У світлі цього в останні місяці життя він, можливо, бачив, що спроба надати нового руху вже зупиненому чи, кажучи словами роману, «гнаться по следам того, что уже окончено», беручись за нові задуми, не могла не привести до катастрофічних наслідків, якими стала хвороба та смерть, мученицька та довга, на відміну від швидкої та легкої смерті Майстра. З іншої сторони, ця спроба отримала передчасне пояснення в нетрах самого роману, в переплетеннях теми трагічної провини. «Помираючи, він говорив, – згадувала Олена Сергіївна: – Може бути, це й правильно... Що я міг би написати після «Майстра»?..» [5, с. 649].

На початку 1940 року стан письменника погіршується. 10 березня 1940 року на 40 році М.А. Булгаков помирає. Смерть Булгакова – це теж щось неподібне до смерті звичайної людини. «Коли він вже помер, – розповідала Олена Сергіївна, – очі його раптом широко відкрились – і світло, світло лилося із них. Він дивився прямо і ввєрх перед собою – і бачив, бачив щось, я впевнена (і всі, хто були тут підтверджували це потім)» [5, с. 651]. Світло, як зауважує Н. Фрай, є джерелом знання. Коли людина переживає світіння, вона чимось наближається до святих. Світіння є однією із їх ознак.

Отже, для Булгакова християнство – лише одна з можливостей духовних пошуків людства; захищаючи віру у будь-якій формі, він зовсім

не закликає нас до православ'я [4, с. 78]. Він, подібно до Ф. Достоевського, якого ще називають «вчителем Булгакова», натякає на простоту буття, яке пізнається в такій великій ієрархальній сукупності взаємозв'язків. Це уміння бачити в складному просте, а у простому складне, додає цілісності і певного таємничого сенсу життя.

Можливо, усе геніальне в цьому світі й може існувати у поєднанні протилежностей [1, с. 155]. Світоустрій у романі розкритий двома основними силами – силою Добра та силою Зла, які, сплітаючись, утворюють цю цілісність.

В. Мельнийчук. Роль християнства в житті і творчестві М. Булгакова.

Статья посвящена вопросам формирования мировоззрения М. Булгакова, создателя известного романа «Мастер и Маргарита». На основе анализа жизни и творчества освещаются проблемы христианства, рулигии, духовных поисков и свершений писателя.

V. Melniychuk. The christianity's role in the life and art of M. Bulgakov.

Article deals with the formation of M. Bulgakov's ideology, the creator of the famous novel "Master and Margarita". The life's and art's analysis illuminates the problems of the christianity, the religion, the spiritual quest and the achievements of the writer.

Список використаної літератури

1. Від Вітмена до Маркеса; Матеріали до уроків зарубіжної літератури. – Тернопіль : Мандрівець, 2005. – 196 с.
2. Дневник Елены Булгаковой / сост., текстол. подгот. и коммент. В. Лосева и Л. Яновской; вступ. ст. Л. Яновской. – М. : Изд-во «Кн. палата», 1990. – 400 с.
3. Лакшин В. Мир Михаила Булгакова. – М. : Текст, 1989. – 90 с.
4. Секирина В. Диалог Булгакова и Достоевского о духовных ценностях // Всесвітня література в сучасній школі. – 2012. – № 7/8. – С. 77–81.
5. Чудакова М. О. Жизнеописание Михаила Булгакова. – М. : Книга, 1988. – 672 с.

